

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Kaupunginhallitus

Kokouskutsu ja esityslista

Aika 02.03.2026 14:30 -

Paikka Kaupungintalo, kaupunginhallituksen sali

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Kutsutut	Komu Pekka	puheenjohtaja	
	Bruneau Milla	I varapuheenjohtaja	
	Markkanen Marju	II varapuheenjohtaja	
	Putula Toni	III varapuheenjohtaja	
	Uosukainen Kimi	jäsen	
	Laakso Jetta	jäsen	
	Lindqvist Marko	jäsen	
	Aaltonen Kalle	jäsen	
	Lientola Elisa	jäsen	
	Kastehelmi Minerva	jäsen	
	Seesvaara Eero	jäsen	
	McCarron Francis	kaupunginvaltuuston pj.	
	Kari Mika	kaupunginvaltuuston I vpj.	
	Pakkanen Lasse	kaupunginvaltuuston II vpj.	
	Nieminen Mira	kaupunginvaltuuston III vpj.	
	Kyynäräinen Niko	kaupunginjohtaja, esittelijä	
	Alho Olli	kaupunkikehitysjohtaja	
	Laavi Elina	elinvoimajohtaja	
	Mäkelä Mikko	sivistysjohtaja	
	Keitaanranta Mira	henkilöstöjohtaja, konsernihallinnon johtaja	
	Hämäläinen Veera	viestintäjohtaja	
	Mörsky Tiina	talousjohtaja	
	Valtavaara Anu	juristi	
	Kovero Anniina	hallintojohtaja, pöytäkirjanpitäjä	

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
--	------	---------	-----------

Lahti 26.2.2026

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja

Käsiteltävät asiat

§	Otsikko	Sivu
41	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
42	Pöytäkirjan tarkastajat	5
43	Konsernihallinto, rahoituspalvelujen kassaraportti	6
44	Eron myöntäminen Alvar Kilmäsulle Lahden vammaisneuvoston varajäsenen tehtävästä sekä uuden varajäsenen valitseminen	7
45	Valtuustoaloite: Yritysten taloudellisten vahinkojen kohtuullistaminen kaupungin kokeiluissa KV	10
46	Lisäys kaupunginhallituksen v. 2026 kokouspäiviin	16
47	Kaupungin edustajan nimeäminen Lahden Talot Oy:n yhtiökokoukseen, ehdokkaiden nimeäminen hallituksen jäseniksi ja toimiohjeiden antaminen yhtiökokousedustajalle	18
48	Valtuustoaloite: Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen Lahden kaupungissa KV	21
49	Valtuustoaloite: Lahden kaupunki keskeyttää välittömästi Trion vaihtopysäkkikokeilun suunnittelun ja keskittää tältä osin resurssit joukkoliikennejärjestelmän kustannustehokkuuden parantamiseen nykyisten keskustan liikenneratkaisujen ympärille. KV	27
50	Valtuustoaloite: Roskaaminen kuriin, ihmisten asenteisiin tarvitaan muutosta KV	30
51	Lahden ilmasto-ohjelman päivitys 2026	40
52	Lahden kaupungin tilinpäätös 2025, sitovuustasojen poikkeamat KV	43
53	Oikaisuvaatimus kaupunginhallituksen päätökseen 21.1.2026 § 11 Konsernihallinnon käyttösuunnitelma 2026	46
54	Tiedoksi merkittävät asiat	48

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.03.2026

41

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja toteaa kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kaupunginhallitus
Esityslista
Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.03.2026

nro 5

42

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan kaupunginhallituksen jäsenet Kimi Uosukainen ja Kalle Aaltonen.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.03.2026

43 **Konsernihallinto, rahoituspalvelujen kassaraportti**

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen.

Perusteluosa

-

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.03.2026

44

Eron myöntäminen Alvar Külmäsuille Lahden vammaisneuvoston varajäsenen tehtävästä sekä uuden varajäsenen valitseminen

1310/00.00.01.10/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 716 1416

valmistelusihteeri Terhi Takala, p. 044 416 2732

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus myöntää Alvar Külmäsuille eron vammaisneuvoston varajäsenen luottamustoimesta ja valitsee jäljellä olevaksi toimikaudeksi uuden varajäsenen.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Alvar Külmäsu on toimittanut 2.2.2026 kaupungin kirjaamoon eroanomuksen, jossa hän pyytää eroa Lahden vammaisneuvoston varajäsenen tehtävästä.

Lahden kaupungin hallintosäännön yleisten määräysten 8 §:n mukaan kaupunginhallitus asettaa toimikaudekseen vammaisneuvoston, jossa on 11 jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Jäsenistä vähintään kuuden tulee edustaa

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

vammaisia, heidän omaisiaan tai vammaisjärjestöjä. Lisäksi yhden jäsenen tulee olla perehtynyt rakennusten suunnitteluun. Vammaisneuvosto toimii elinvoiman palvelualueella, joka huolehtii vammaisneuvoston toimintaedellytyksistä. Vammaisneuvoston tehtävät ovat kuntalain (410/2015) mukaiset.

Kaupunginhallitus on asettanut kokouksessaan 11.8.2025 § 237 Lahden vammaisneuvoston ajalle 1.6.2025–31.5.2027 ja nimennyt neuvostoon viisi jäsentä ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Lisäksi vammaisneuvostossa on yhdistysten ehdottamina kuusi jäsentä ja heidän varajäsenensä.

Vammaisneuvoston kokoonpano tällä hetkellä on seuraava:

Pirjo Tiira, puheenjohtaja
varajäsen Saara Laatta

Miika Toivonen, varapuheenjohtaja
varajäsen Jouni Ikonen

Mika Erka
varajäsen Tarja Pölkki

Aapo Koskela
varajäsen Mauno Nivala

Allu Pyhälampi
varajäsen Alvar Külmäsu

Mikko Virtanen, Päijät-Hämeen neuroyhdistys ry
varajäsen Annikki Estola-Ruokolainen, Päijät-Hämeen Parkinson-yhdistys ry

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Kirsi Öster, Lahden Reumayhdistys ry
varajäsen Ahti Vappula, Lahden Sydänyhdistys ry

Kari Hyvärinen, Lahden Seudun CP-yhdistys
varajäsen Juha Haukka, Lahden Seudun Sairaus- ja Tapaturmainvalidit ry

Katja Pekkola, Aivoliiton Päijät-Hämeen AVH-yhdistys ry
varajäsen Kata Jaakkola, Nepsytic ry

Johanna Järvelä, Lahden Seudun Kehitysvammaisten Tuki ry
varajäsen Kali Kuivalainen, Etelä-Hämeen lihastautiyhdistys ry

Nana Päivä, Päijät-Hämeen Näkövammaiset ry
varajäsen Terhi Lappinen, Lahden Kuurojen yhdistys ry

Oikeuskirjallisuudessa on todettu, että vammaisneuvosto on edustamansa ryhmän osallistumis- ja vaikuttamiskanava, joka ei ole kunnan varsinainen toimielin. Jäsenten kelpoisuudesta ei säädetä laissa, eikä jäsenen tarvitse olla kunnan asukas. Myöskään tasa-arvolain vaatimukset eivät suoraan tule sovellettaviksi, vaikkakin kokoonpanossa on syytä pyrkiä naisten ja miesten tasapuoliseen edustukseen (Harjula, H. & Prättälä K.: Kuntalaki – Tausta ja tulkinnat, 2023, s. 282).

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Alvar Külmäsu, valittu, vammaisneuvoston valmistelija, luettelot

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.03.2026

45

Valtuustoaloite: Yritysten taloudellisten vahinkojen kohtuullistaminen kaupungin kokeiluissa KV

4852/00.01.01.03/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Suunnittelujohtaja Juha Helminen, p. 050 387 8710

Kasvupalvelujohtaja (vs) Johanna Särkijärvi, p. 044 482 0008

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa

Valtuutettu Kalle Aaltonen 10.11.2025:

”Lahden kaupunki on viime vuosina toteuttanut ja suunnitellut useita erilaisia kokeiluja ja hankkeita, joiden tavoitteena on kehittää kaupungin palveluita, elinvoimaa ja keskustan toimivuutta. Kaupunginjohtaja on todennut, että Lahdessa

halutaan edistää kokeilukulttuuria ja että täällä tulee uskaltaa kokeilla uutta - vaikka se toisinaan tarkoittaisi myös epäonnistumisia.

Kokeilukulttuuri on sinänsä kannatettava ajatus, mutta sen seuraukset eivät saa jäädä yksin yksittäisten yrittäjien kannettaviksi. Useissa tapauksissa kaupungin toteuttamat kokeilut ovat aiheuttaneet yrityksille merkittäviä taloudellisia menetyksiä esimerkiksi asiakasvirtojen vähenemisen, liikkumisreittien muutosten, työmaiden tai tilapäisten liikennejärjestelyjen seurauksena - liian monelta lahtelaiselta yrittäjältä on mennyt yrityksen kaatumisen myötä elinkeino, Lahden kaupungin huonon suunnittelun ja käytännön toteutuksen myötä. Osa päätöksistä on ollut sellaisia, että niiden negatiiviset vaikutukset yritystoimintaan ovat olleet ennakoitavissa jo ennen toteutusta - kuten esimerkiksi nyt suunnitellun linja-autojen pysäkkikokeilun kohdalla.

Lisäksi useissa kokeiluissa Lahden kaupunki ei ole hyödyntänyt olemassa olevaa tutkittua tietoa esimerkiksi asiakkuuksien johtamisen, asiakasvirtojen hallinnan tai käyttäytymistieteiden näkökulmista, joiden perusteella olisi ollut mahdollista ennakoida päätösten vaikutukset. On laajasti tunnettua ja myös käytännön tutkimuksin osoitettua, että pienetkin muutokset saavutettavuudessa, kulkureiteissä tai asiointin vaivattomuudessa vaikuttavat suoraan asiakasvirtoihin ja sitä kautta yritysten myyntiin. Ihmisten käyttäytymistä ohjaavat vahvasti tottumukset, helppous ja ennustettavuus - ja kun nämä muuttuvat äkillisesti, asiakkaat siirtyvät nopeasti toisaalle.

Myöskään aiempia Lahdessa toteutettuja vastaavia kokeiluja ja niiden vaikutuksia ei ole hyödynnetty päätöksenteossa, vaikka niistä olisi ollut mahdollista tunnistaa samankaltaiset riskit jo etukäteen. Käytännössä osa kokeiluista on siis toistanut aiempia virheitä ilman, että aiemmista kokemuksista olisi otettu oppia. Tällöin ei voida puhua aidosta kokeilusta, vaan huolimattomasta päätöksenteosta, jossa tieto ja ennakoitavuus on sivuutettu.

Lisäksi on syytä todeta, että kaupunkien riskienhallintaan ja elinvoimapolitiikkaan liittyy yleisesti hyväksytty periaate, jonka mukaan julkisen toimijan tulee kantaa osavastuu, kun se omilla päätöksillään aiheuttaa taloudellista riskiä yksityisille toimijoille. On kohtuutonta, että Lahdessa kokeilujen riskit ja epäonnistumisten kustannukset siirretään yksin yritysten kannettaviksi, vaikka seuraukset olisivat olleet hyvin ennakoitavissa käytettävissä olleen tiedon perusteella.

Lisäksi Lahden kaupunki ei ole useissa tapauksissa kuullut riittävästi alueiden yrityksiä, kiinteistönomistajia tai muita toimijoita ennen päätöksentekoa. Kuulemiset ovat olleet puutteellisia, myöhäisiä tai vain muodollisia, eikä niissä esiintyneitä näkemyksiä ole huomioitu käytännön toteutuksessa. Yritysten ja kiinteistöjen asiantuntemus sekä alueen arjen tuntemus ovat usein sivuutettu ja päätökset on tehty ilman aitoa vuorovaikutusta niiden tahojen kanssa, joita muutokset konkreettisesti koskevat. Tämä on heikentänyt luottamusta kaupungin päätöksentekoon ja antanut kuvan, ettei yritysten tai kuntalaisten näkemyksillä ole todellista painoarvoa.

On kohtuutonta ja elinkeinopolitiikan näkökulmasta kestäväntöntä, että kaupunki voi vedota kokeilukulttuuriin ja rohkeuteen kokeilla, mutta samalla jättää kokeilujen taloudelliset riskit ja epäonnistumisten kustannukset yksin yritysten harteille. Tämä ei ainoastaan heikennä yritysten luottamusta kaupunkiin yhteistyökumppanina, vaan myös vähentää kehittämishalukkuutta ja vaarantaa kaupungin elinvoiman pitkällä aikavälillä.

Aloite

Valtuutetun aloiteoikeutta hyödyntäen esitän, että Lahden kaupunki laatii periaatteet ja käytännöt, joiden avulla voidaan kohtuullistaa ja kompensoida kaupungin toteuttamien kokeilujen tai tilapäisten järjestelyjen seurauksena yrityksille aiheutuvia taloudellisia vahinkoja.

Tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi:

- **Kokeiluriskirahaston** perustamista, josta voidaan korvata kokeilujen seurauksena syntyneitä liiketoimintavahinkoja;
- **Kustannuskompensaatiomallia**, jossa kaupunki korvaa tietyn prosenttiosuuden yritysten kiinteistä kustannuksista kokeilun keston ajalta silloin, kun kokeilulla on selkeä ja todettavissa oleva negatiivinen vaikutus asiakasvirtoihin tai liiketoimintaan;
- **Yritysvaikutusten ennakoarviointien ja jälkiarviointien systemaattista toteuttamista**, kuten kaupungin jo nykyisten ohjeiden ja strategioiden mukaisesti tulisi tehdä, mutta joita ei tällä hetkellä käytännössä toteuteta riittävällä tarkkuudella tai laajuudella;
- **Yritysyhteistyön vahvistamista kokeilujen suunnitteluvaiheessa**, sillä nykyisellään yrittäjät otetaan mukaan usein vasta päätösten jälkeen tai liian myöhäisessä vaiheessa, jolloin todellista vaikutusmahdollisuutta ei enää ole.

Tavoitteena on vahvistaa Lahden mainetta yritysystävällisenä ja oikeudenmukaisena kaupunkina, jossa uskalletaan kokeilla uutta - mutta jossa vastuu epäonnistumisten kustannuksista ei kaadu yksin yrittäjien harteille.”

Vastaus valtuusaloitteeseen

Valtuustossa 10.11.2025 jätetyssä aloitteessa on esitetty, että Lahden kaupunki laatisi periaatteet ja käytännöt, joiden avulla voidaan kohtuullistaa ja kompensoida kaupungin kokeiluista tai tilapäisistä järjestelyistä yrityksille aiheutuvia taloudellisia menetyksiä. Aloitteessa ehdotetaan erillisen kokeiluriskirahaston perustamista, kustannuskompensaatiomallia sekä yritysvaikutusten arviointien ja yritysyhteistyön vahvistamista.

Aloitteen johdosta on tarkasteltu kaupungin nykyisiä kokeilukäytäntöjä, riskienhallintaa ja yritysvaikutusten arviointia. Lisäksi on arvioitu, millaisia taloudellisia ja hallinnollisia vaikutuksia uusien kompensaatiomekanismien luomisella olisi kaupungin toimintaan. Valmistelussa on hyödynnetty myös kaupungin palvelualueilta saatuja selvityksiä kokeilujen toteutustavoista ja käytännöistä erityisesti keskustan kehittämishankkeissa ja liikennejärjestelyjen muutoksissa.

Kokeilutoiminta on tärkeä osa kaupungin kehittämistä. Yritysten asemaa voidaan vahvistaa kehittämällä ennakkollista vaikutusten arviointia, vuorovaikutusta sekä kokeilujen suunnitelmallisuutta. Lahden kaupungin strategiassa korostetaan yritysmyönteisyyttä, tiedolla johtamista sekä osallisuutta ja vuorovaikutusta. Aloite tukee kaupungin tavoitetta kehittää kokeilukulttuuria siten, että riskit ovat kohtuullisia ja tietoon perustuvia, eikä vaikutuksia kohdisteta kohtuuttomasti yksittäisiin toimijoihin. Parantunut vuorovaikutus ja huolellisempi valmistelu voivat lisätä päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja kuntalaisten luottamusta.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että kokeilutoimintaa kehitetään entistä ennakoitavammaksi, osallistavammaksi ja yritysvaikutukset huomioon ottavaksi. Selvitysten perusteella erillisen kompensaatiomallin tai riskirahaston perustamiseen liittyy merkittäviä juridisia ja taloudellisia rajoitteita. Kaupungilla ei ole lainsäädäntöön perustuvaa velvollisuutta korvata kokeilujen seurauksena mahdollisesti syntyviä yritys kohtaisten tulojen menetyksiä, mikä asettaa rajoituksia erillisen rahaston tai kompensaatiomallin toteuttamiselle. Erillinen kompensaatiomalli tai rahasto myös lisäisi kaupungin kustannuksia. Valmistelussa on tarkasteltu valtiontukisäätelyä sekä EU:n vähämerkityksisen tuen (de minimis) järjestelmää, joita mahdolliset kompensaatiomallit edellyttäisivät.

Ennakoivan vaikutusten arvioinnin ja vuoropuhelun lisääminen ei aiheuta merkittäviä lisäkustannuksia kaupungille ja voi vähentää taloudellisia riskejä.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Kokeilujen valmisteluprosesseja pyritään parantamaan entisestään siten, että yritysten kuuleminen tapahtuu riittävän varhaisessa vaiheessa ja että vaikutusarvioinnit otetaan valmistelun tueksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa valmisteluprosessia kaikissa merkittävissä kokeiluissa. Näin voidaan minimoida haitat yrityksille ja vahvistaa luottamusta kaupungin ja elinkeinoelämän välillä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: Kv

Kv: -

Liitteet

Numero	Otsikko
--------	---------

1	Valtuustoaloite: Yritysten taloudellisten vahinkojen kohtuullistaminen kaupungin kokeiluissa
---	--

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.03.2026

46**Lisäys kaupunginhallituksen v. 2026 kokouspäiviin**

4283/00.01.02.05/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 716 1416

valmistelusihteeri Terhi Takala, p. 044 416 2732

Päätös**Esittelijä**

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää pitää päiväkoulut 7.4. ja 27.4.2026.

Samalla kaupunginhallitus päättää tehdä opintomatkan Kuopioon 11.-12.6.2026.

Vielä kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirja tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Hallintosäännön yleisten määräysten II luvun 10 §:n mukaan toimitellaan päätetään kokouksensa ajankohdasta ja paikasta. Kokous pidetään myös milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen sen pitämisestä.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 27.10.2025 (§ 321) kaupunginhallituksen vuoden 2026 kokousaikataulusta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: jäsenet ja varajäsenet, intraan

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.03.2026

47

Kaupungin edustajan nimeäminen Lahden Talot Oy:n yhtiökokoukseen, ehdokkaiden nimeäminen hallituksen jäseniksi ja toimiohjeiden antaminen yhtiökokousedustajalle

1023/00.00.01.10/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

omistajaohjauksen johtaja Veli-Pekka Ignatius p. 044 716 189

valmistelusihteeri Terhi Takala p. 044 416 2732

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

1) määrätä omistajaohjauksen johtaja Veli-Pekka Ignatiuksen edustamaan Lahden kaupunkia Lahden Talot Oy:n yhtiökokouksessa, joka pidetään tiistaina 17.3.2026 kello 10.00 alkaen Lahden Talot Oy:n toimistossa, os. Aleksanterinkatu 8, 15110 Lahti,

2) esittää, että yhtiön hallitukseen valitaan 7 jäsentä ja nimeää ehdokkaat,

3) antaa yhtiökokousedustajalle toimiohjeeksi

- hyväksyä yhtiön tilinpäätöstä koskevat asiat,

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

- vahvistaa hallituksen jäsenten vuosi- ja kokouspalkkiot Lahden kaupunginhallituksen päätöksen 16.6.2025 § 199 mukaisesti,
- hyväksyä tilintarkastajan valinnan tarkastuslautakunnan päätöksen 20.2.2024 § 18 mukaisesti: BDO Oy, vastuullisena tilintarkastajana KHT Lauri Roti,

4) antaa yhtiökokousedustajalle muut tarpeelliseksi katsomansa toimiohjeet.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Yhtiökokouksen asialista on esityslistan liitteenä.

Yhtiökokouskutsun saate, tilinpäätös sekä johdon tiivistelmä Lahden Talot - konsernin taloudesta ovat kokousasian oheismateriaalina CloudMeetingissä. Tilintarkastuskertomus on valmistuttuaan saatavilla yhtiökokouksessa.

Lahden Talot Oy:n hallituksen jäseninä ovat toimineet:

Pasi Karjalainen, puheenjohtaja
Oskari Päätaalo, varapuheenjohtaja
Saija Granlund
Marjo Lopenen
Seppo Korhonen
Matti Kuronen (riippumaton jäsen)
Minttu Murtomäki (riippumaton jäsen)

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Valtakirja yhtiöön, ote+asiakirjat edustajalle, ote luettelot

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Liitteet

Numero	Otsikko
--------	---------

2	Lahden Talot Oy:n yhtiökokouksen 17.3.2026 esityslista
---	--

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.03.2026

48**Valtuustoaloite: Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen Lahden kaupungissa KV**

3847/00.01.01.03/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

perusopetuksen asiantuntija, opetussuunnitelma Petra Larvus, p. 044 482 0790

perusopetuksen palvelupäällikkö, pedagogiikka Kirsikka Saresma

p. 044 482 6409

opetus- ja kasvatustoiminnan johtaja Virve Jämsén, p. 044 716 1328

Päätös**Esittelijä**

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitetyksi.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 17.02.2026

§ 14

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Esittelijä

sivistysjohtaja Mäkelä Mikko

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Kaupungin yhdeksän valtuutettua jättivät 1.9.2025 valtuustoaloitteen, jossa he esittävät, että Lahden kaupunki laajentaa lasten ja nuorten osallistumismahdollisuuksia siten, että he pääsevät kokemaan ja osallistumaan itse valtuustontyöskentelyyn, tutustumaan luottamustehtäviin ja niitä hoitaviin valtuutettuihin eri puolueista.

”Toiminnan tavoitteena on lisätä nuorten aktiivisuutta, osallisuutta ja ymmärrystä kunnallisesta päätöksenteosta sekä vahvistaa lasten ja nuorten ääntä päätöksenteossa. Lahdessa on jo perinteitä lasten ja nuorten osallistamisesta, mutta heille järjestetty oma valtuusto täydentäisi jo käytössä olevia osallisuustoimintoja, kuten nuorisovaltuustoa, Skidialogia ja kaupunginjohtajan kyselytuntia.

Aloitteen mukaan lasten ja nuorten valtuustonkokous voisi sisältää seuraavia elementtejä:

1. Lasten ja nuorten oma valtuustonkokous järjestettäisiin vuosittain. Kokouksessa he voisivat esittää kysymyksiä kaupunginvaltuutetuille ja kaupunginjohtajalle. Valtuustonkokous noudattelisi olemassa olevia käytäntöjä äänestyksineen.
2. Kysymyksiin voisivat vastata kaupunginjohtaja, viranhaltijat ja valtuustoryhmien edustajat, valtuustonpuheenjohtajan toimiessa tehtävässään puheenjohtajana. Tavoitteena on tarjota nuorille mahdollisuus saada vastauksia heitä koskettaviin kysymyksiin suoraan päättäjiltä. Keskustelussa olevista asioista voitaisiin suorittaa äänestyksiä.

3. Valtuustonkokous järjestettäisiin yhteistyössä Lahden kaupungin, peruskoulujen, lukioiden ja ammatillisen koulutuksen sekä nuorisovaltuutettujen kesken. Valtuustoon valittaisiin lapsien ja nuoria valtuutettuja vastaava määrä.
4. Kokous striimattaisiin, jotta mahdollisimman moni voisi seurata kokousta etäyhteydellä ja pääsisivät näin osalliseksi kokoukseen.
5. Kokouksen teemoja voitaisiin vaihdella vuosittain, esimerkiksi koulutus, terveys, harrastusmahdollisuudet, ympäristö tai turvallisuus.

Aloite tukee demokratiakasvatusta ja Lahden kaupungin strategisia tavoitteita osallisuuden lisäämisestä ja nuorten hyvinvoinnista. Se tarjoaa konkreettisen väylän nuorille vaikuttaa ja oppia yhteiskunnallisesta osallistumisesta.”

Vastaus valtuustoaloitteeseen lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamiseen liittyvistä toimenpiteistä Lahdessa

Lahden kaupunginvaltuustossa jätettiin syksyllä 2025 valtuustoaloite lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamisesta. Aloitteessa esitettiin vuosittaisen lasten ja nuorten oman valtuustonkokouksen perustamista. Aloitteen tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten osallisuutta, vahvistaa heidän ymmärrystään kunnallisesta päätöksenteosta sekä parantaa lasten ja nuorten mahdollisuuksia vaikuttaa heitä koskeviin asioihin.

Valtuustoaloite käynnisti prosessin, jossa lasten ja nuorten osallisuutta tarkasteltiin dialogin, yhteisen ymmärryksen ja konkreettisten kehittämistoimien kautta.

”Pysähdy ja kuuntele, anna mahdollisuus saada ääni kuuluville!”

Valtuustoaloitteen jättämisen jälkeen järjestettiin lasten, nuorten ja päättäjien välisiä dialogeja Lahden kaupungintalolla 5.–7.11.2025. Dialogeihin osallistui perusopetuksen eri ikäryhmiä, toisen asteen opiskelijoita sekä

kaupunginvaltuutettuja. Dialogien keskeisenä lähtökohtana oli lasten ja nuorten kuuleminen heitä koskevissa asioissa.

Keskusteluissa korostui tarve pysähtyä yhteisen keskustelun äärelle ja luoda tilaa aidolle vuoropuhelulle lasten, nuorten ja aikuisten välillä. Kuulluksi tulemisen kokemus nähtiin osallisuuden keskeisenä edellytyksenä. Sen lisäksi dialogeissa nousi vahvasti esiin, että osallisuus ei voi jäädä pelkästään keskustelun tasolle. Lasten ja nuorten näkökulmasta päätöksenteon näkyväksi tekeminen koettiin keskeiseksi osallisuuden kokemusta vahvistavaksi tekijäksi.

Keskusteluissa nousi esiin tarve monipuolisille ja matalan kynnyksen vaikuttamisen keinoille. Tällaisina keinoina tunnistettiin muun muassa kyselyt, äänestykset sekä mahdollisuus vaikuttaa anonyymisti. Näiden nähtiin madaltavan osallistumisen kynnystä ja mahdollistavan osallistumisen myös niille lapsille ja nuorille, joiden on muutoin vaikea tuoda mielipiteitään esiin.

Dialogeissa korostui vahva toive siitä, että lasten ja nuorten sekä aikuisten yhteisiä keskusteluja järjestettäisiin säännöllisesti ja erilaisilla kokoonpanoilla. Erityisen tärkeänä pidettiin sitä, että keskustelut eivät jää kertaluonteisiksi, vaan niistä muodostuu osa arjen toimintakulttuuria. Osallistujat kokivat dialogit myönteisinä ja merkityksellisinä ja toivoivat lisää tilaisuuksia, joissa lasten ja nuorten näkemykset huomioidaan jo asioiden valmisteluvaiheessa.

”Tarvitaan edellytyksiä aidolle kuulemiselle ja osallistumiselle”

Dialogeissa esiin nousseiden havaintojen pohjalta järjestettiin 28.1.2026 osallisuus- ja demokratiakasvatustyöpaja päättäjille sekä lasten ja nuorten parissa toimiville aikuisille. Työpajan tavoitteena oli syventää ymmärrystä dialogeissa esiin nousseista teemoista sekä käynnistää yhteinen suunnittelutyö lahtelaisten lasten ja nuorten osallisuus- ja demokratiakasvatusmallin kehittämiseksi. Työpajassa kuultiin asiantuntija-alustus demokratiakasvatuksesta, minkä jälkeen osallistujat työskentelivät pienryhmissä. Työskentelyssä keskityttiin keinoihin, joilla lasten ja

nuorten ääni saadaan paremmin kuuluviin koulujen arjessa sekä kaupungin päätöksenteossa.

Keväällä 2026 dialogeihin osallistuneet oppilaat tullaan kutsumaan työpajapäivään, jossa palataan dialogeissa esiin nousseisiin teemoihin, esitellään aikuisten työpajan tuloksia sekä jatketaan lahtelaisten lasten ja nuorten osallisuus- ja demokratiakasvatusmallin yhteiskehittämistä. Tavoitteena on varmistaa, että lasten ja nuorten näkemykset huomioidaan myös jatkotyössä ja että kehittämistyö etenee vuorovaikutteisesti lasten, nuorten ja aikuisten kesken.

Valtuustoaloite toimi lähtökohtana prosessille, jossa lasten ja nuorten osallisuutta tarkasteltiin dialogin, yhteisen ymmärryksen ja konkreettisten kehittämistoimien kautta. Tässä vaiheessa keskeisiksi osallisuuden edellytyksiksi on tunnistettu: kuulluksi tuleminen kokemus, vaikuttamisen seurausten näkyväksi tekeminen, monipuoliset ja saavutettavat vaikuttamisen väylät sekä säännöllinen vuoropuhelu lasten, nuorten ja aikuisten välillä.

Valtuustoaloitteessa esitetty vuosittainen lasten ja nuorten valtuustonkokous nähtiin yhtenä keinona vastata näihin tarpeisiin ja vahvistaa lasten ja nuorten aitoa osallisuutta Lahden kaupungin päätöksenteossa. Toisaalta dialogeissa todettiin, että yksittäiset tilaisuudet eivät yksin riitä vahvistamaan osallisuutta ja lisäämään intoa yhteiskunnallista vaikuttamista kohtaan.

Osallisuus edellyttää pysyviä rakenteita, toistuvia kohtaamisia sekä aikaa kuulemiselle ja keskustelulle, minkä takia kevään 2026 aikana rakennetaan pilottimalli lahtelaisten lasten ja nuorten osallisuus- ja demokratiakasvatusmallista. Pohjana luotavassa mallissa on niin kaupungin osallisuus- ja lähidemokratiamalli kuin koulujen ja oppilaitosten opetussuunnitelmat. Malli otetaan käyttöön elokuussa 2026.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: kh

Kh: kv

Kv: ote perusopetuspalvelut, peruskoulut

Liitteet

Numero	Otsikko
--------	---------

3	Valtuustoaloite: Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen Lahden kaupungissa
---	--

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.03.2026

49

Valtuustoaloite: Lahden kaupunki keskeyttää välittömästi Trion vaihtopysäkkikokeilun suunnittelun ja keskittää tältä osin resurssit joukkoliikennejärjestelmän kustannustehokkuuden parantamiseen nykyisten keskustan liikenneratkaisujen ympärille.
KV

4851/00.01.01.03/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

suunnittelupäällikkö Pirkko-Leena Jakonen p. 044 416 3503

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 17.02.2026

§ 14

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Lahden Perussuomalaisten valtuustoryhmä 10.11.2025:

”Lahden kaupunki keskeyttää välittömästi Trion vaihtopysäkkikokeilun suunnittelun ja keskittää tältä osin resurssit joukkoliikennejärjestelmän kustannustehokkuuden parantamiseen nykyisten keskustan liikenneratkaisujen ympärille. Vesijärvenkatu säilytetään Pohjois-Etelä-suuntaisen liikenteen pääväylänä ja kaistamääriä ei karsita. Tori säilytetään keskiössä joukkoliikenteen solmukohtana.”

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Kaupunkiympäristölautakunta käsitteli asiaa kokouksessaan 16.12.2025 ja päätti, että pysäkkikokeilu toteutetaan esitetyllä tavalla.

Pysäkkikeskus ei vähennä ajokaistoja Vesijärvenkadulla, vaan kyseessä on ajoratapysäkit vastaavasti kuin jo nyt Tevin kohdalla. Nämä pysäkit eivät ole ajantasauspysäkkejä, vaan niissä pysähtyvät bussit ainoastaan matkustajien nousua ja pois jääntiä varten. Keskimääräinen pysähdysaika on alle minuutin.

Nyt esitetyn kokeilun aikana testataan pysäkkikeskuksen toimivuutta Vesijärvenkadun ja Aleksanterinkadun kulmassa ennen pysyvän ratkaisun tekemistä. Joukkoliikennelautakunta on todennut, että uuden sujuvamman keskustaliikennöinnin mahdollistavan pysäkkikeskuksen toteuttaminen on lähes ainoa vaihtoehto säilyttää joukkoliikenteen palvelutaso vähintään nykyisellä tasolla nousseista kustannuksista huolimatta.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Pysäkkikokeilu on osa Lahden kaupungin joukkoliikenteen ja katuympäristön kehittämistä. Kokeilulla arvioidaan pysäkkijärjestelyn vaikutuksia liikenneturvallisuuteen, liikenteen sujuvuuteen ja käyttäjäkokemukseen. Kokeilu on määräaikainen ja teknisesti palautettavissa oleva järjestely.

Kokeilun kustannukset osoitetaan kaupunkiympäristön palvelualueen talousarvion puitteissa. Kaupunginvaltuusto on 9.2.2026 käsitellyt pysäkkikokeilua koskevan talousarviokohdan ja hyväksynyt sen osana talousarviota.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

KV: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: Kh

Kh: Kv

Kv. -

Liitteet

Numero Otsikko

4 Valtuustoaloite: Lahden kaupunki keskeyttää välittömästi Trion vaihtopysäkkikokeilun suunnittelun ja...

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.03.2026

50**Valtuustoaloite: Roskaaminen kuriin, ihmisten asenteisiin tarvitaan muutosta KV**

1168/00.01.01.03/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

kestävän kehityksen ohjaaja Sari Knuuti p. 050 387 8735

Päätös**Esittelijä**

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tullut tässä yhteydessä riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 17.02.2026

§ 18

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Kaupunkiympäristölautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Keskustan valtuustoryhmä ja 15 valtuutettua 10.3.2025:

”Roskaaminen kuriin - ihmisten asenteisiin tarvitaan muutosta

Vuosikymmeniä sitten Lahden Namikan poikajoukkue palasi voittoisalta pelimatkalta toisaalla Suomessa henkilöautolla. Energiavajausta oli täydennetty hampurilaisin. Yksi pelaajista aukaisi ikkunan ja heitti hampurilaisen pakkausmateriaalin ulos autosta. Valmentaja kysyi: ”Mitä teit” ja pysäytti auton heti ja kehotti pelaajaa hakemaan heittämänsä pakkausjätteet pois luonnosta. Pelaaja ei osannut antaa selitystä teolleen muuta kuin ajattelelmattomuuden. Nuori mies muistaa vieläkin opetuksen ja siirtää sitä lapsilleen.

Tämänkaltaisen välinpitämättömyys näkyy kaupunkikuvassamme pitkin katuja epäsiisteytenä. Erityisen paljon pahvi- ja paperijätettä on pikaruokapisteiden ympäristössä. Koirien ulostejätteet kävelyteiden ympärillä ovat toinen ongelma.

Lain mukaan roska on epäsiisteyttä aiheuttava tai muu asiaankuulumaton pieni esine. Roskien hylkääminen asuttuun tai asumattomaan ympäristöön muualle kuin roskille osoitetulle paikalle, esimerkiksi roska-astiaan, on roskaamista. Laissa määritetään rangaistuksesta.

Ympäristön ja kaupungin roskaamisen estämiseksi on Lahdessa määrävälein järjestetty hankkeita ilman pysyvää tulosta - viimeksi korona-aikana vuonna 2021. Tällöin kiinnitettiin ”Lahti on siisti”-tarrat valtaosaan yleisillä alueilla olevaan noin 1400 roska-astiaan: puistoissa, bussipysäkeillä ja katujen varsilla. Katutilan roska-astiat ovat sekajätettä ja niihin saa laittaa myös kertakäyttömaskit, sammutetut tupakantumpit ja koirankakkapussit.

Lahden kaupunki käyttää vuosittain noin 0,5 miljoonaa euroa alueiden puhtaanapitotoimiin. Summa sisältää yleisten alueiden kunnossapitokuluja, muun muassa roskisten tyhjennykset ja roskien keräämisen maasta katu- ja puistokohteissa. Kaupungin vastuuhenkilö osui asian ytimeen kommentillaan: "Usein ongelmana ei ole pula jäteastioista, vaan se, etteivät ihmiset jaksa viedä roskiaan edes muutamien metrien päässä olevaan roskakoriin."

Roskaisimmat alueet ovat niitä, missä ihmiset liikkuvat. Erityisesti pikaruokaravintoloiden läheisyydessä on usein jätettä. Kaupungin urakoitsijat nostivat roskaisiksi alueiksi myös parkkipaikkoja, uimarantoja ja kauppojen ympäristöjä.

Jotta aluksi kuvaamani koripallovalmentajan oma vastuu ja vastuun opettaminen roskaamisen vähentämiseksi seuraaville polville toteutuisi, Keskustan valtuustoryhmä ehdottaa:

- tehdään selvitys kaupungin siisteyden ongelmakohteista ja siisteyden edistävistä toimenpiteistä
- kiinnitetään kansalaisohjelmalla huomiota roskaamiseen ja kustannusvaikutuksiin kaupunkitalouteen
- kouluissa valmistellaan ja toteutetaan roskaamisen estämistä koskeva opetusohjelma, sijoitetaan vapaassa käytössä olevia roskapihtejä keskeisten roskaamisalueiden yhteyteen
- roskakorien tyhjentämisen taajuuteen kiinnitetään huomiota jätehuoltoviranomaisten toimesta ylitäytön ehkäisemiseksi."

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Kunnossapidon osuus

Ongelmallisimpia kohteita irtoroskien suhteen keskustan alueella ovat sataman p-alue, Matkakeskus, Perhepuisto sekä Alatorin alue. Pohjoisella alueella roskaisimpia alueita ovat Ritaniemenkadun ostoskeskuksen ja Mukkulan koulun edustat, Möysän ostoskeskuksen alue, Kivimaan p-alueelta Kivimaan koululle alikulun kautta, sekä muutamina yksittäisinä pienempinä kohteina Niemen sataman koirauimaranta, Tapahtumapuiston grillipaikka sekä Katinpuiston ja Laitumen leikkialueet. Eteläisessä Lahdessa ongelmallisina alue irtoroskien suhteen on Launeen markettien alue, koko Uudenmaankatu keskustaan asti, Renkomäen ABC:n ympärys sekä Kärkkäisen alue. Itäisellä alueella roskaisimpia alueita ovat Rakokiven S-marketin ympäristö sekä Kulttuuripuisto.

Irtoroskaa on yleisesti koulujen ja kauppojen läheisyydessä sekä kesäisin uimarannoilla. Roskaisuutta esiintyy etenkin Mukkulan, Länsiharjun, Kariston, Ahtialan ja Nastopolin koulujen alueella.

On havaittavissa, että kotitalousjätteitä laitetaan yleisiin roska-astioihin useammalla alueella, etenkin keskustan alueella. Lisäksi huumeneuloja löytyy maastosta viikoittain, etenkin Matkakeskuksen alueelta sekä pääkirjaston läheisyydestä. Huumeneuloja löytyy satunnaisesti myös esim. leikkipuistoista.

Luvattomia kaatopaikkoja löytyy ympäri kaupunkia kymmenistä eri paikoista, kuten metsäalueilta ja pysäköintialueiden reunoilta, ja moneen paikkaan tuodaan jätteitä toistuvasti. Luvattomille kaatopaikoille tuodaan mm. sohvia, sänkyjä, vaatteita sekä kodin elektroniikkaa. Jätteet siivotaan kunnossapitourakoiden kautta, ja näiden jätteiden hävittäminen kustantaa tuhansia euroja vuosittain.

Kunnossapitourakoissa tehdään yleisten alueiden puhtaanpitoa ympäri vuoden. Kaupungin puhtaanapitovastuulla olevat katu- ja viheralueet on jaoteltu puhtaanpitoluokkiin, mutta missään luokassa roskaisuutta ei sallita pidempiaikaisesti. Talven jäljiltä katu- ja viheralueet puhdistetaan hiekoitushiekoista ja tämän puhdistuksen yhteydessä poistetaan näille alueille kertyneet irtoroskat.

Sulan maan aikana katualueiden puhtaanapitoa suoritetaan pääsääntöisesti imulakaisukoneella ja isommat irtoroskat kerätään maastosta muiden tehtävien yhteydessä. Nurmialueilta irtoroskat kerätään ennen nurmikoiden leikkuuta, ja työ suoritetaan yleisesti leikkuiden kanssa yhtäaikaaisesti.

Käytännössä kaikki kaupungin kunnossapidettävät yleiset viheralueet pudistetaan irtoroskista keväisin toukokuun loppuun mennessä, ja tämän jälkeen puhdistustyö on ns. ylläpitosiivousta oheisen mukaisesti; Viheralueilla, esim. leikkialueiden toiminnallisilla alueilla ja näiden välittömässä läheisyydessä sallitaan roskaisuutta vain lyhytaikaisesti (vaaralliset roskat on poistettava välittömästi) ja muissa viherhoitoluokissa vaaditaan alueen yleisilmeen olevan siisti.

Kaikilla urakka-alueilla tyhjennetään ympärivuotisesti yleisillä katu- ja puistoalueilla olevat roska-astiat sekä kerätään roska-astian ympärille levinneet irtoroskat ja tumpit. Täysinäisiä astioita sallitaan vain lyhytaikaisesti, ja käytännössä tämä tarkoittaa vähintään 1–2 tyhjennyskertaa viikossa. Keskustan alueella osaa astioista on tyhjennettävä päivittäin. Päivittäistä tyhjennystä vaativat myös uimakaudella uimarantojen roska-astiat. Kaupungin katu- ja viheralueilla on yhteensä noin 1900 kpl erilaisia jäte- ja roska-astioita, ja näiden astioiden tyhjentämisestä ja irtoroskien keräämisestä syntyi vuonna 2024 noin 110 tonnia sekajätettä. Yhdessä suoritettujen puhtaanapitotöiden sekä jätemaksujen kanssa, yleisten alueiden puhtaanapito maksaa vuodessa satoja tuhansia euroja.

Kunnossapitoyksikkö seuraa aktiivisesti roskaantumisen tilanteita urakka alueilta kertyvän tiedon perusteella sekä kehittää yhteistyötä urakoitsijoiden kanssa, jotta muuttuneeseen roskaisuustilanteeseen voidaan reagoida entistä nopeammin ja kohdennetummin. Lahden kaupungin kunnossapitoyksikkö tekee yhteistyötä myös jätehuolto- ja ympäristösuojeluviranomaisten kanssa.

Kaupunkilaisten on mahdollista järjestää oman alueensa siivoustalkoita yhteistyössä Lahden kaupungin kanssa. Kaupunki toimittaa siivoustalkoisiin jättesäkkejä,

roskapihtejä, käsineitä, haravia, virvoitusjuomia ja pientä välipalaa sekä huolehtii kerättyjen roskien poisviennistä. Talkoita järjestetään koko kaupungin alueella vuosittain hieman vaihdellen, noin 15–25 talkoota/vuosi. Keskimäärin talkoisiin osallistuu noin 10 henkilöä/talkoo.

Kaupunkilaisten on mahdollista lainata roskapihtejä kirjastoista sekä Lahti-Pisteen asiakaspalvelupisteeltä. Ankkurissa, Anttilanmäellä sekä Mukkulan rannassa on ollut roskapihtilainaamoja, mutta näiden ylläpidosta on luovuttu jatkuvan ilkevallan sekä tuotteiden häviämisen vuoksi.

On tärkeää huomioida, että suurin osa kaupungin katualueiden puhtaanapidosta kuuluu kiinteistöjen vastuulle. Kiinteistöjen tekemä puhtaanapito onkin merkittävässä roolissa ympäristön siisteyden ylläpitämisessä.

Puhtaanapitovastuista tiedotetaan vuosittain, jotta mahdollisimman moni muistaisi huomioida oman kiinteistönsä vastuualueet käytännön rajojen mukaisesti.

Kunnossapidossa on havaittu, että kaikilla kiinteistöillä nämä rajat eivät ole selvillä. Tämän vuoksi Lahden kaupungin karttapalveluun on lisätty karttataso, josta kiinteistöjen vastuurajat voi helposti tarkistaa.

Lahden kaupunki toteuttaa roskaantumisen vähentämistä sekä kaupunkikuvan siisteyden parantamista useilla rinnakkaisilla toimilla. Yhtenä konkreettisena toimenpiteenä kaupunki on lisännyt vuoden 2025 lopussa, SUP-direktiivin mukaisesti, 300 kpl tupakantumpeille tarkoitettua tuhka-astiaa. Tuhka-astialisäyksellä on parannettu mahdollisuutta hävittää tupakantumpit asianmukaisesti ja vähennetään merkittävästi tumppeihin liittyvää roskaantumista erityisesti keskusta alueella ja vilkkaissa jalankulkuympäristöissä.

Ympäristökasvatuksen osuus

Lahdessa tehdään ansioitunutta ympäristökasvatusta, jonka tavoitteena on ympäristövastuullisten kansalaisten kasvattaminen. Keinoina ovat ymmärryksen ja tiedon lisääminen sekä omakohtaisen luonto- ja ympäristösuhteen vahvistaminen.

Erityisesti kestävään kuluttamiseen, jätteen synnyn ehkäisyyn ja syntypaikkalajitteluun opettavat ja ohjaavat Salpakierron kouluille ja päiväkodeille suunnatut palvelut ja materiaalit: [Ympäristökasvatus kouluille ja päiväkodeille - Salpakierto](#)

Lukuvuodesta 2025–2026 alkaen Lahden perusopetuksen osana on Lahti oppimisympäristönä -kokonaisuuden ympäristökasvatusohjelma, 4.-luokkalaisille sisällytetty kiertotalousteema ja vierailu Kujalan jätteidenkäsittelylaitokseen. Lahti oppimisympäristönä -kokonaisuus tavoittaa kaikki Lahden perusopetuksen oppilaat: [Lahti oppimisympäristönä - Lahti](#)

Lisäksi tämän lukuvuoden aikana CITISYSTEM-hankkeessa kehitetään koulujen jätteiden lajittelua ja lopputuloksena on syntymässä uutta opetusmateriaalia: [CITISYSTEM - Biokiertotalouden edistäminen - Lahti](#)

Luontokoulu Kaisla lainaa ympäristökasvatusvälineistöä varhaiskasvatuksen ja koulujen ryhmille. Lainattaviin tarvikkeisiin kuuluvat myös roskapihdin: [Materiaalit ja lainattavat välineet - Lahti](#)

Ympäristöneuvonnan osuus

Lahden ympäristöneuvonta kannustaa asukkaita siivoustalkoisiin sekä julkisesti, että suoraan vapaaehtoisille aluekummeille viestimällä monikanavaisesti ja jakamalla ohjeita talkoiden järjestämiseen.

Ympäristöneuvonta järjestää asukkaille muutamia yleisten alueiden siivoustalkoita/vuosi. Näistä ilmoitetaan mm. Menoinfoissa, sosiaalisessa mediassa ja Luontoretkiä Lahden seudulla -esitteessä.

Asukkaiden käytössä on maksutta Lahden kirjastoista ja Lahden verkkokaupasta lainattavat roskapihdit ja grillipihdit, jotka Lahden ympäristöneuvonta on hankkinut.

Kaupunki (Lahden ympäristöpalvelut/vesien- ja luonnonhoito) on vuosittain mukana roskaamisen ehkäisyyn tähtäävässä Pidä saaristo siistinä -hankkeen Mahanpuruja muovista –kampanjassa sloganilla ”Hulevesikaivo ei ole roskis”. Kampanjan aikana keskustan alueen hulevesikaivot tarroitetaan kalatarroilla, jotta ihmiset ymmärtäisivät hulevesikaivoihin heitettyjen roskien kulkeutuvan suoraan vesistöihin.

Samoin Lahden kaupunki on osallistunut YLE Miljoona roskapussia -kampanjaan aina kun se on järjestetty (2023 ja 2024).

Vuoden 2025 Päijät-Hämeen Ympäristöviikkojen aikana järjestettiin kaikkien kymmenen ympäristöviikkokunnan välinen haastekampanja Siisti – siistimpi – Päijät-Häme, jolla kannustettiin asukkaita keräämään roskaa lähiympäristöstä.

Perusopetuksen osuus

Kestävän elämäntavan sisältöjä ja jokaisen kansalaisen omaa vastuuta luonnon puhtaana pitämisestä käsitellään opetussuunnitelman mukaisesti läpäisevänä teemana kaikilla vuosiluokilla. Se ja asennekasvatus ovat myös osa jokapäiväistä koulun arkea. Paikallisen ympäristökasvatusohjelman lisäksi lahtelaiset peruskoulut ovat osallistuneet vuosikymmenten ajan toukokuun alussa järjestettäviin siivoustalkoisiin, joissa koululaiset siistivät kouluympäristönsä luontoa ja katuvarsia roskienkeruulla.

Jätteiden lajittelua ja siihen opastusta tehdään kouluissa myös eri oppiaineiden puitteissa konkreettisesti (esim. kotitalouden oppitunneilla).

Perusopetuksessa on ympäristökasvatusohjelma, jonka tavoitteena on edistää lasten ja nuorten hyvän luontosuhteen kehittymistä, opettaa kestävän elämäntavan taitoja sekä vahvistaa oppilaiden paikallistuntemusta ja paikallisidentiteettiä.

Ohjelmaan kuuluu muun muassa 4. luokalla tutustumien kiertotalouteen Kujalassa.

Tässä kokonaisuudessa opitaan muun muassa: mitä on kiertotalous ja miten se

näkyvyyden oppilaiden arjessa, miksi jätteen synnyn ehkäisy ja lajittelu on tärkeää ja miten jätteet lajitellaan Lahdessa. Lisäksi meillä on ollut käynnissä CITISYSTEM-hanke, jonka avulla kehitetään koulujen jätteen lajittelua. Hankkeen aikana luodaan Lahden malli jätteen lajittelulle, jotta kaikissa kouluissa olisi ajantasainen tieto sekä mahdollisuus lajitella jätteet jätelain mukaisesti.

Lahden kaupungin viestintä

Viestinnän yksikkö on valmistelemassa roskistarrakampanjaa, jonka tarkoituksena on uusia noin viisi vuotta sitten roska-astioiden kylkiin liimatut tarrat. Tarrat muistuttavat kaupunkilaisia laittamaan roskat niille varattuihin astioihin, eikä heittämään niitä luontoon. Lisäksi liikuntapalvelut ovat pitämässä toukokuussa liikuntaneuvojien roskakävely- tempausta, jonka tavoitteena on aktivoida kaikenikäisiä lahtelaisia huolehtimaan ympäristön siisteydestä.

Yhteenveto

Kaupunkiympäristön palvelualue katsoo, että perusteluosassa kuvatut toimenpiteet ovat riittäviä, eikä ole syytä valmistella lisää selvityksiä, toimenpideohjelmia tai kansalaisohjelmia nykyisessä taloudellisessa tilanteessa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

KV: muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lautakunta: kh

Kh: kv

Kv: -

Liitteet

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Numero	Otsikko
--------	---------

5	Valtuustoaloite, roskaaminen kuriin, ihmisten asenteisiin tarvitaan muutosta
---	--

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.03.2026

51

Lahden ilmasto-ohjelman päivitys 2026

1095/11.00.00.00/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Ilmastopäällikkö Aino Kulonen, p. 044 482 6178

Kasvupalvelujohtaja, ympäristöjohtaja Johanna Särkijärvi, p. 044 482 0008

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä Lahden ilmasto-ohjelman päivityksen 2026.

Perusteluosa

Tiivistelmä:

Lahden tavoitteena on olla hiilineutraali ensimmäisenä suurena kaupunkina Suomessa. Ilmastotyön tilannekuva on muuttunut, ja vuoden 2023 ilmasto-ohjelman toimenpiteillä Lahti ei pääse tavoitteeseen.

Lahden ilmasto-ohjelman päivityksen 2026 tavoitteena on esittää priorisoidut toimenpiteet, joilla hiilineutraaliustavoite voidaan saavuttaa. Ohjelmassa myös tarkennetaan ilmastojohtamisen mallia, jotta ilmastotyön tilannekuvan muutokseen voidaan jatkossa reagoida nopeammin ja tehokkaammin.

Lahden strategian tavoitteena on hiilineutraalius ensimmäisenä suurena kaupunkina Suomessa. Tavoitteesta linjattiin myös valtuustosopimuksessa. Hiilineutraalius tarkoittaa sitä, että vähennämme tuotannollisia hiilidioksidipäästöjä 80 % vuoden 1990 tasosta. Jäljelle jäävät päästöt, jäännöspäästöt, sitoutuvat alueen hiilinieluihin tai hyvitetään. Hiilineutraaliudessa päästöt ovat tasapainossa hiilinielujen ja kompensatioiden kanssa.

Lahden ilmasto-ohjelma päivitettiin viimeksi 2023 (KH 12.6.2023) ja mukaan valikoitui 97 toimenpidettä. Vuonna 2024 päästöt olivat vähentyneet jo 65 % vuodesta 1990. Ilmastotyön tilannekuva on kuitenkin muuttunut ja tavoitteen toteutumiseksi tarvitaan lisää kohdennetumpia toimia.

Ilmasto-ohjelman päivityksessä 2026 vuosille 2026-2030 esitetään 24 priorisoitua toimenpidettä, joilla strategian tavoite voidaan saavuttaa. Koska P2X-laitoksen investoinnin toteutuminen näyttää tilannekuvan perusteella hyvin epävarmalta, Lahti varautuu vuoden 2026 aikana edistämään rinnakkaisia toimenpidepolkuja, millä varaudumme siihen riskiin, ettei laitosinvestointi toteudu. Tilanne arvioidaan uudelleen, kun P2X-laitoksen investoinnista saadaan riittävää lisätietoa, tai viimeistään alkuvuodesta 2027.

Priorisoiduissa päästövähennystoimissa korostuvat energia, teollisuus ja liikenne. Kaupunki ei voi suoraan vaikuttaa kaikkiin alueen päästöihin, mutta voi mahdollistaa teollisuuden puhdasta siirtymää ja asukkaiden kestävää arkea. Kumppanuuksia alueen toimijoiden kanssa vahvistetaan ja ilmastotyön toimeenpano kytketään entistä tiiviimmin kestävään kasvuun.

Priorisoitujen toimenpiteiden edistymistä sekä ilmastotyön ja päästökehityksen tilannekuvaa seurataan jatkossa tiiviimmin. Priorisointeja arvioidaan uudelleen vuosittain talousarvioprosessin yhteydessä. Priorisoitujen toimenpiteiden vaikuttavuus ja talousvaikutus riippuvat usein toteutuksen volyyymistä. Priorisoidut

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

toimenpiteet kytetään ilmastobudjettiin ja niiden vaatimasta rahoituksesta päätetään vuosittain talousarvion yhteydessä.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Johanna Särkijärvi, Aino Kulonen

Liitteet

Numero	Otsikko
6	Ilmasto-ohjelman päivitys 2025_KH 2.3.2026
7	Ilmasto-ohjelman kaikki toimenpiteet

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.03.2026

52

Lahden kaupungin tilinpäätös 2025, sitovuustasojen poikkeamat KV

53/02.00.01.01/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky p. 050 383 6502

Laskentapäällikkö Kati Helin p. 044 716 1059

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:
"Kaupunginvaltuusto hyväksyy perusteluosassa esitetyt sitovuustasojen poikkeamat: tuloarvioiden alitukset tilinpäätöksessä 2025."

Perusteluosa

Lahden kaupungin vuoden 2025 talousarvio on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 25.11.2024 § 123. Tilinpäätöksessä 2025 on ilmennyt joitakin talousarviossa sitoviksi määritettyjen kokonaisuuksien poikkeamia, jotka on esitetty alla. Sitovien tasojen poikkeamat saatetaan kunnan tilinpäätöstä koskevien yleisohjeiden mukaisesti kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 16.3.2026 kokoukseen ennen kuin kaupunginhallitus allekirjoittaa tilinpäätöksen 30.3.2026.

Sitovien tasojen poikkeamiin esitetään poikkeamislupaa seuraavasti:

Kaupunginvaltuusto ja -hallitus

tuloarvion alitus 65 693 euroa

Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen toimintatuotot alittivat talousarvion 65 693 euroa. Toimintakulut alittivat talousarvion 1,1 milj. euroa, mikä kattaa tulojen alituksen.

Työllisyyspalvelut

tuloarvion alitus 1 041 396 euroa

Työllisyyspalvelujen tulot alittivat tuloarvion, mikä johtui saadun avustuksen käsittelystä kirjanpidossa. Työllisyyspalvelut sai valtiolta avustusta 1,8 milj. euroa vuoden 2024 valtion rästimaksujen hoitamiseen. Tämä avustus osoitettiin vuoden 2025 lisätalousarviokäsittelyssä tuloihin tuloarvion lisäyksenä, kun kirjanpitolautakunnan ohjeen mukaisesti se olisi pitänyt kirjata taseeseen ilman tulosvaikutusta. Avustuksen kirjaus on korjattu tilinpäätöskirjauksella. (Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta 17.2.2026 § 15) Tuloarvion alituksen määrä poikkeaa 80 euroa lautakunnan päätöksestä: kesken vuotta tehty organisaatiomuutos vaikuttaa poikkeaman laskentatapaan.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: Kv

Kv: BDO Oy/päävastuullinen tilintarkastaja, Provincia Oy/ kirjanpito@provincia.fi, konsernihallinto/talousspalvelut, elinvoiman palvelualue, tarkastustoimisto

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.03.2026

53

Oikaisuvaatimus kaupunginhallituksen päätökseen 21.1.2026 § 11 Konsernihallinnon käyttösuunnitelma 2026

69/02.00.00.00/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky p. 050 383 6502

Lakiasiaintohtaja Pekka Virkkunen p. 044 4163 072

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hylätä oikaisuvaatimuksen perusteettomana.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Kaupunginhallituksen päätöksestä 21.1.2026 § 11 Konsernihallinnon käyttösuunnitelma 2026 on tehty oikaisuvaatimus. Oikaisuvaatimus on saapunut määräajassa, joten se otetaan käsittelyyn.

Oikaisuvaatimuksen tekijä vaatii, että Lahden kaupunginhallituksen päätös kumotaan muutosmonisteessa esitettävien lisäsopeutustoimenpiteiden osalta ja näihin liittyvät toimenpiteet perutaan. Lisäksi tekijä vaatii, että kaikki

lisäsopeutustoimenpiteisiin ja niiden kohdentamiseen liittyvät dokumentit, laskelmat ja muut tiedot esitetään tarkalla tasolla, jos vaatimukseen ei suostuta. Perusteluina tekijä esittää, että lisäsopeutustoimet eivät ole perusteltuja lainmukaisesti eikä tarkoituksenmukaisesti.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt 15.12.2025 § 134 Lahden kaupungin vuoden 2026 talousarviosta ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelmasta. Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Kaupunginvaltuuston päätös on tältä osin lainvoimainen.

Kuntalain 110 § mukaan kunnan taloussuunnitelman tulee olla tasapainossa tai ylijäämäinen. Lahden kaupungin taloussuunnitelma vuosille 2026–2028 ei ole talouden osalta tasapainossa. Valtuuston päätöksen mukaisesti taloussuunnitelmakauden 2026–2028 valmistelussa on otettu käyttöön lisäsopeutustavoitteet toiminta-, vero- ja rahoitustulojen kasvattamisen sekä toiminta- ja poistomenojen kasvun hillinnän osalta, jotta talous saadaan tasapainoon vuonna 2028. Tavoitteet sisältyvät sitovien tasojen tulo- ja menomäärärahojen tavoitteisiin. Valtuusto on päättänyt, että kaupunginhallitus ja lautakunnat jakavat palvelualueiden toimintamenoihin kohdentuvan tavoitteen tarkemmalle tasolle käyttösuunnitelmapäätöksen yhteydessä.

Lisäsopeutustoimet sisältyvät valtuuston päätöksellä palvelualueiden talousarvion sitovien tasojen tuloarvioihin ja määrärahoihin. Kaupunginhallituksen tulee noudattaa valtuuston päätöstä.

Oikaisuvaatimuksen tekijä ei ole oikaisuvaatimuksessaan perustellut miten konsernihallinnon käyttösuunnitelmaa koskeva päätös ei olisi lainmukainen tai tarkoituksenmukainen.

Edellä kerrotuilla perustella oikaisuvaatimus on hylättävä.

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Ote: oikaisuvaatimuksen tekijä

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.03.2026

54

Tiedoksi merkittävät asiat

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

Tiedoksi tuodaan seuraavat asiat:

Pöytäkirjat:

- Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta 17.2.2026
- Kaupunkiympäristölautakunta 17.2.2026
- Lahden seudun joukkoliikennelautakunta 18.2.2026
- Sivistyslautakunta 17.2.2026
- Tarkastuslautakunta 17.2.2026

Toimielinten pöytäkirjat ovat luettavissa kaupungin verkkosivuilla [Dynasty-verkkopalvelussa](#)

- Hollolan-Lahden vesilaitoskuntayhtymän hallituksen pöytäkirja 11.2.2026
- Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän yhtymähallituksen pöytäkirja 9.2.2026

Kaupunginhallitus
Esityslista

nro 5

- Kaupunginhallituksen alaisten viranhaltijoiden viranhaltijapäätökset ajalta 6.-
26.2.2026

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus

Lisälista

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus

Lisälista

Aika 02.03.2026 14:30 -

Paikka Kaupungintalo, kaupunginhallituksen sali

§	Otsikko	Sivu
55	Lahden kaupungin edustajan nimeäminen Lentorata Oy:n varsinaiseen yhtiökokoukseen ja toimiohjeiden antaminen yhtiökokousedustajalle	2

Kaupunginhallitus
Lisälista

nro 5

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.03.2026

55

Lahden kaupungin edustajan nimeäminen Lentorata Oy:n varsinaiseen yhtiökokoukseen ja toimiohjeiden antaminen yhtiökokousedustajalle

877/00.00.01.10/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

omistajaohjauksen johtaja Veli-Pekka Ignatius p. 044 716 1895

valmistelusihteeri Terhi Takala p. 044 416 2732

Päätös

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus määrää omistajaohjauksen johtaja Veli-Pekka Ignatiuksen edustamaan Lahden kaupunkia Lentorata Oy:n varsinaisessa yhtiökokouksessa, joka pidetään tiistaina 17.3.2026 klo 12.00 Säätytalon neuvotteluhuoneessa 17, os. Snellmaninkatu 9-11, Helsinki.

Samalla kaupunginhallitus päättää antaa yhtiökokousedustajalle toimiohjeeksi hyväksyä yhtiön tilinpäätöstä koskevat asiat sekä antaa muut tarpeelliseksi katsomansa toimiohjeet.

Vielä kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Kokouskutsu ja yhtiökokouksen asialista on esityslistan liitteenä.

Tilinpäätösasiakirjat (tarkastamaton) on tallennettu oheismateriaaliksi CloudMeetingiin. Yhtiön hallitus käsittelee ja allekirjoittaa tilinpäätöksen torstaina 5.3.2026, jonka jälkeen se lähetetään osakkaille.

Konserni- ja tilajaosto on päättänyt päätöksellään 12.2.2024 § 20 nimetä Lentorata Oy:n hallitukseen Lahden kaupungin edustajaksi kaupunkikehitysjohtaja Olli Alhon.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ilmoittautuminen ja valtakirja yhtiöön 6.3. klo 12.00 mennessä, ote + asiakirjat edustajalle, luettelot

Liitteet

Numero	Otsikko
--------	---------

1	Kokouskutsu ja asialista, varsinainen yhtiökokous 17.3.2026, Lentorata Oy
---	---